

1996-04-02

231-4058-89

0662-02-206

05-202

Enligt sändlista

BILDANDE AV NATURVÅRDSOMRÅDE VILLSTAD KYRKBY**Uppgifter om naturvårdsområdet**

Namn	Villstad Kyrkby
Kommun	Gislaved
Församling	Villstad
Läge	Området är beläget 13 km söder om central-orten Gislaved, öster om Nissan och omfattar kulturlandskapet kring Villstad kyrka.
Kartblad	Ekonomisk karta 5D Villstad 8b Topografisk karta 5D Värnamo NV
Gräns	se karta, bilaga 1. Gränsen i söder och öster överensstämmer i stort sett med gränsen mellan inägomark och utmark hämtad från en karta daterad 1783.
Fastigheter	Villstad Klockaregård 1:1, Villstad Klockaregård 1:3, Villstad Klockaregård 1:4, Villstad Klockaregård 1:5, Villstad Klockaregård 1:6, Villstad Prästgård 2:4, Villstad Prästgård 2:11, Villstad Prästgård 2:12 och Villstad Prästgård 2:13.
Areal	Ca 130 ha.
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Beskrivning av området

Villstad Kyrkby är i den fysiska riksplaneringen upptagen som ett område av riksintresse för kulturminnesvården. Området är gammal kulturbygd i anslutning till Nissan och Nissastigen. I byn finns kyrkan med kyrkstallar, prästgård och klockaregård med tillhörande ekonomibyggnader. Intill byn ligger två höggravfält

MILJO G NVS ÖVRIGT VILLSTAD

från yngre järnåldern och fossila åkermarker. Kulturlandskapet är öppet med glesbevuxna ekhagmarker, åker- och ängsmark.

Ärendets beredning

De kulturhistoriska värdena i Villstad Kyrkby lyftes fram i en år 1975 antagen kommunöversikt, i vilken området kring Villstad betecknas som betydelsefullt för kulturminnesvården från rikssynpunkt.

Under 1976 upprättades ett förslag till områdesplan som innehöll en kulturhistorisk inventering och en naturinventering. Planens syfte var att ligga till grund för förslag till förordnande enligt 86 § byggnadslagen (1947:385) och 19 § naturvårdslagen (1964:822).

I mars månad 1978 förordnade Länsstyrelsen om förbud mot nybyggnad enligt 86 § byggnadslagen. Enligt 17 kap. 13 § plan- och bygglagen (1987:10) har förbud mot nybyggnad som utfärdats med stöd av byggnadslagen upphört att gälla den 1 juli 1987 då plan och bygglagen trädde i kraft.

Kommunfullmäktige i Gislaved beslutade i november 1978 att hos Länsstyrelsen begära att ett förordnande enligt 19 § naturvårdslagen skulle utfärdas för Villstad kyrkby. Ett förslag till skötselplan upprättades och utsändes 1983 på remiss till berörda myndigheter och markägare. Vissa erinringar mot förslaget inkom då. Gränsen i väster flyttades från länsvägen till fastighetsgränsen i Nissan och justering av föreskrifterna gjordes. Planen blev dock inte fullföljd, eftersom frågan om förvaltare inte kunde lösas.

Under våren 1994 återupptogs genomförandearbetet.

Förslag till beslut, föreskrifter och skötselplan utsändes på förnyad remiss våren 1995. Vissa erinringar framkom som medfört att föreskrifterna och skötselplanen justerats något.

Växjö stift föreslår ändring bland annat av punkt B.3, (sid 5). Stiftet anser i sitt remissyttrande att punkten kan leda till åtgärder som avsevärt försvårar pågående markanvändning. Enligt Länsstyrelsens bedömning kommer dock sådana skötselåtgärder inte att bli så ingripande.

En sakägare hemställer i sitt yttrande om framtagandet av en finansieringsplan för bebyggelsens bevarande, innan beslut fattas i ärendet. Någon skyldighet enligt lag föreligger inte att upprätta någon form av finansieringsplan och Länsstyrelsen är inte beredd att göra detta i ärendet.

Områdets betydelse och behov av skydd och vård

Villstad kyrkby är av riksintresse för kulturmiljövården. För att miljön med byggnader långsiktigt skall kunna bevaras finner Länsstyrelsen att särskilda åtgärder behöver vidtas, dock ej så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 19 § naturvårdslagen förklarar Länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturvårdsområde.

Ändamålet med naturvårdsområdet skall vara att för framtiden skydda, vårda och visa kulturmiljön Villstad kyrkby med dess bebyggelse, fornlämningar och odlingsstrukturer.

Ändamålet skall tryggas genom att

- kulturlandskapet hävdas med jordbruksdrift
- bebyggelsens traditionella formspråk och byns struktur bevaras
- fornlämningar sköts så att former och strukturer hålls väl synliga i landskapet
- de naturliga fodermarkerna inte gödslas, markbereds, dikas eller behandlas med kemiska bekämpningsmedel
- skogsmarken sköts med hänsyn till kulturmiljövårdens och naturvårdens intressen enligt 30 § skogsvårdslagen (1979:429).

Föreskrifter för naturvårdsområdet

För att trygga ändamålet med naturvårdsområdet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 19 § naturvårdslagen och 22 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

A. Föreskrifter enligt 19 § naturvårdslagen angående inskränkningar i rätten att nyttja fastigheterna inom naturvårdsområdet

Det är förbjudet, såvitt inget annat anges i fastställd skötselplan, att

1. anlägga väg, parkeringsplats, led eller bro
2. uppföra mast, antenn eller silo
3. utanför område med befintligt täktillstånd och utanför kyrkogårdsområdet borra, spränga, schakta, muddra, utfylla eller tippa

4. ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse
5. nydika eller lägga om öppna diken till täckdiken
6. odla upp skogsmark, naturlig betesmark eller våtmark
7. tillföra naturlig gödsel, handelsgödsel eller rötslam till naturliga fodermarker
8. markbereda inom fornåkersområde
9. skogsodla åker eller betesmark eller nedlagd åker eller betesmark

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

10. uppföra helt ny byggnad eller anläggning
11. byta färgkulör eller färgtyp på byggnader
12. byta fasadbeklädnad, taktäckningsmaterial eller göra andra exteriöra ändringar som avsevärt påverkar byggnaders yttre utseende
13. uppföra komplementbyggnader, murar eller plank till en- och tvåbostadshus
14. göra mindre tillbyggnader till en- och tvåbostadshus
15. uppföra, bygga till eller på annat sätt ändra ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller därmed jämförlig näring
16. riva byggnader eller delar av byggnader
17. avverka alléträd
18. borra och gräva brunnar

Ovan angivna föreskrifter skall ej utgöra hinder för återupptagande av fornåkrar.

B. Föreskrifter enligt 19 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med naturvårdsområdet.

1. Utmärkning av naturvårdsområdet.
2. Skötsel av betesmarker innefattande betesdrift, röjning, upprättande och underhåll av hägnader och vattningsanordningar.
3. Skötsel av kulturminnen, vägkanter och dikesrenar innefattande avverkning, röjning och slåtter.

**C. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen
(1976:484) rörande naturvårdsförvaltningen av
naturvårdsområdet**

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen m.m som framgår av nedanstående skötselplan.
2. Utmärkning av naturvårdsområdet skall ske enligt svensk standard (SIS 0315 22) och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
3. Naturvårdsområdet skall förvaltas av Länsstyrelsen i Jönköpings län.

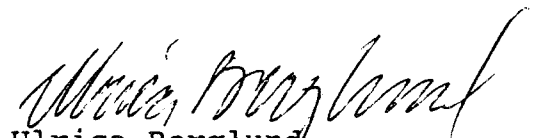
Övrigt

För skötsel av fornminnen gäller lag (1988:950) om kulturminnen mm.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljödepartementet) genom skrivelse till Länsstyrelsen - se bilaga 2 (formulär 7).

I den slutgiltiga handläggningen av detta ärende, i vilket landshövding Gösta Gunnarsson beslutat och byrådirektör Ulrica Berglund varit föredragande, har även länsantikvarie Per-Olof Ringquist, t.f. avdelningsdirektör Göran Kjell och länsråd Bo Landholm deltagit.

Gösta Gunnarsson

Ulrica Berglund

